

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
Piacsor 452 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délbén.
Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
A „nyitott”-i cikkek sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:
Középútsza, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, augusztus 20-kán 1862.

(D) Ha az ember hidegen és nyugodtan észleli a centralista lapok magatartását a magyarok irányában, ha a hetek előtt mondottakat a ma mondottakkal összehasonlítja: azonnal meggyőződhetik, hogy mindent előbb kereshet náluk, mint a politikai következetességet.

Emlékezhettünk, hogy midőn a szerb mozgalom kezdetét vette, s midőn az ottani izgultságot a szomszéd román tartományokban éppen akkor mutatkozott izgultsággal összeköttetésbe hozta a hír, az államminiszter meghatározottsággal nyilatkozott a kiegyenlítés mellett, s a „Donau Zeitung” üdvözlé a magyar közvetíteni akarók programjait; hogyan kezdték akkor a centralista lapok czírogatni minket; hogyan hirdették, hogy a magyar és német elem hivatása e földterületen azonos; hogyan akartak ijesztgetni a panszlávismus rémképeivel, s hogyan emelték ki, hogy a magyar csak a némettel vállvetve képes itt egy nagyhatalom fenállását biztosítani?

Készségünkkel találkoztak, elismertük közös hivatásunkat, elismertük a kiegyenlítés szükségét, s lehetőségét is mutogattuk a jogalapokból, s közös érdekekből.

A szerb kérdés nem került kitörésre, a román fejedelemségi lapok nem buzogtak Kossuth ismerete eszméje mellett — jámborul viselte minden nép magát, sőt az európai diplomácia sem látja még elérkezettnek az európai betegember — a törökhatalom — vég óráját.

És a „Donau Zeitung” menydörgő philippikát ír a dualismus ellen, bárha azt az uralkodás is elismerte; szorosabb egységet indítványoz elvek s személyek feláldozásával is.

Szakított azon perczben megint a magyarokkal, s az édes magyarok helyett, ismét édes románok, édes ráczok, édes tótok!

S hogy annál inkább higgyenek neki, egy cikket szentel a nemzetek Gleichberechtigungjának, természetesen csak Magyarországon, mert az osztrák örökös tartományokban a „Donau Ztg.” nem oly liberális, habár ott a németekkel szemben sokkal nagyobb nyomatékkal bír az idegen nemzetiségek követelése mint mi nálunk, miután ott a német suprematiát negyven millió szövetséges német erkölcsi hatalma erőltetheti, s így sokkal nagyobb a német hegemonia veszélye, mint a magyaré ha volna is, miután e hegemoniát külső erő éppen nem gyámolítaná.

Sajátságos azonban a „Donau Ztg.” cikkében, hogy ő a magyarokra oly móddal tör ki, hogy a provisorium eredményeit is a magyarok tulajdonítja, s általában teljes szándékot árul el az iránt, hogy a nem magyar nemzetiségek közt ellenünkben a konkolyt újra elhintse.

Sokszor mondogatta már Aesop hazudozó gyermeke, hogy jön a farkas! míg végre nem hittek neki.

Hogy a magyar mit szándékszik tenni a nemzetiségek kielégítésére? azt még tudni nem lehet; annyi bizonyos, hogy királysága integritásának elvét soha fel nem áldozandja; hanem hogy a magyar mindazt megteszi a közte lakó népek irányában, mi helyt törvényt hozhat, a mit Ausztria az örökös tartományok nem német népei iránt megteendő — az bizonyos.

De még ennél több is bizonyos, a mire ugy látszik a „Donau Ztg.” centralista eszméinek dacára nem gondolt: és ez az, hogy a mely jogot a nemzetiségi eszme Magyarországon kivív magának, az joggá válik később az örökös tartományokban is.

És mi megérjük még, midőn egyszer a magyar királyság országgyűlése együtt lesz, hogy a magyaroknak a nemzetiségi kérdésben mutatkozandó szabadelvűsége némely lapokat a mostanival ellenkező észrevételekre foghat ösztönözni.

A mit az osztrák politika kiviszen Magyarországon, azt kivitte magára nézve is.

Mi, midőn alapjogainkhoz ragaszkodunk, egyzersmind mélyen érezzük a közös birodalom sorsa és intézményei közti összeköttetést. Politikai eszméink sorsa mindenesetre közelebb Ausztriával, miután már ez is alkotmányos lett. A mi jobbágyfelszabadulá-

sunk, maga után vonta az örökös tartományokban is ez intézvényt; a mi nemzetiségi törvényeink, hasonló eredményt vonnak maguk után Ausztriában.

És reánk nézve annyi bizonyos, hogy a minő nemzetiségi törvény mellett a német elem történelmi joga Ausztriában fenállhat, hasonló mellett a miénk is fenálland a magyar királyságban.

Mi nem félünk a nemzetiségektől; hét millió magyar, mint absolut nemzeti többség az ország absolut nagyobb területének birtokában — mindig képes lesz saját történelmi multja s nemzeti ereje iránt tiszteletet küzdeni ki. De ha ősjogaink védvára talán valaha megtörik, ha feltéve Ausztria megint oly szoros egységre jut Schmerling, mint jutott Bach miniszter urak alatt: a „Donau Ztg.” nemzetiségi eszméinek következményeivel számot vetett-e az említett lap? s képes lesz-e a bécsi miniszterium anynyi kormánynyelven kormányozni, a mennyiből állnak e birodalom apró nemzetiségei?

A konkoly hintegetők megfontolhatnák, miszerint az a konkoly olyan természetű, hogy ott is megterem gyakran a hóvá nem vetik.

Ausztria és Magyarország közt nagyobb közöség van, mint a hogy a centralista lapok képzelik, habár ők nem is közösségről, hanem egységről beszélnek.

A mi békéltenséget ők eszme gyanánt ide elhintenek, az megfogamzik ottan is. Jól érezhetik ezt már a szláv lapok osztrákgyűlöli magatartásából.

Ausztria geniusa felsohajthat a „Donau Zeit.” hasonló cikkeire: ments meg uram jóbarátaintól!

Korunkban a nemzetiségi kérdést nincs miért élesíteni, elég éles az, és már is véghetetlenül terheli az uralkodás gondjait.

Legnevelteségesb pedig ezen kérdésben a centralista lapoknak a magyarok ellen fel-felújuló agyarkodása. A magyar 1848 óta hozhatott törvényt a nemzetiségi kérdésben, következésképp a nemzetnek e részbeni gondolkozásmódját politikai bonczolás alá venni nem lehet, mert a nemzetnek a politikai kérdésbeni jogos véleményét csak az uralkodóvali egyetértés alapján hozott törvény fejezi ki. A nemzetiségek iránti eszmék szabadelvűségének jogi alkalmazása nem is csak tőlünk függ, s mi részünkről csak örövendeni tudunk a Felsőge gróf Forgáchhoz intézett legközelebbi kéziratának, melyből azt látjuk, hogy ez igen kényes kérdésben a Felsőge fogja tenni királyi előterjesztvény alakjában a törvényprojectumot.

Biztos lehet arról a „Donau Zeitung”, hogy a Felsőge saját uralkodói hatalmának érdekei által indítva nem fog oly törvényprojectumot küldeni le, melynek eszméinél a magyar törvényhozás kevésbé szabadelvű eszmék mellett buzogna. Soha sem történt még arra példa, hogy valamely emberiségi eszme körül szabadelvűbb lett volna a kormány mint a nemzet képvisellete.

Ebből világosan beláthatja a „Donau Zeitung”, hogy midőn a kérdést élesíti, nem a mi, hanem a kormány, sőt az uralkodás utja elébe gördít akadályokat, mint a ki a nemzetiségi törvény initiációját magára vette, s mint a ki tudja, hogy a mely elvet ma kimond Magyarországon, azt holnap kimondandja örökös tartományában, éppen azon Gleichberechtigung elvénél fogva, melyet cikkében a „Donau Zeitung” ugy kezdett hánytorgatni.

De a „Donau Zeitung” ellenünk forralt vakgyűlöletében nem látja, hogy midőn reánk czéloz, másfelé vág. Nő de teljék gyönyörre benne.

A magyar királyság évezredes fennállása óta a nemzetiségi kérdésnél sokkal nagyobb kérdések is szerencsésen eligazítottak, s mindazokat túlélté nemzetünk, a nemzetiségi kérdés is veszély nélkül fog nálunk eligazodni.

Ajánlat a vasutra.

Tordavárosa, a mint a hozzánk megküldött jegyzőkönyvből látjuk, idei ápril 18-án tartott ülésében, sajnálatát fejezi ki, hogy e 8,000 lelket számláló, s sóbányával, katonai teleppel, s nagyobb, kisebb kereskedéssel ellátott város, hova csak Nagy Várads felől évenként 4,000 mázsánál többre menő árucikk szállítatik; a vasut-vonalból kihagyott; mind a mellett hátra nem marad az áldozatkészségben,

s az átvonulási területet, e város határán ingyen engedi át, 10,000 ingyen napszámot, 200,000 téglát, s az indóházra szükséges területet ajánlotta fel.

M.-Vásárhely, aug. 10-én 1862.

A zselléri s más hátralék szolgálmányok felvételi rendje.

Tisztelt szerkesztő ur! Miután vezetése és szerkesztése alatti becses lapja 1858 augusztus 19 és 22-ki, idei május 31-ki junius 3. 7 és 10-ki számaiban, ugy a „P. Hírnök” 1860 augusztus 24 és 25-ki lapjaiban bővön, és a környülményeknek megfelelőleg, meg- és körülírtam az erdélyi ugynevezett urbéres, függőben hagyott birtokviszonyokat, vagy is tulajdonképpen megmagyaráztam nemzeti törvényeink, s az újabb rendeletek alapján, az ugynevezett volt nemesség földesurak és zsellérek, curialisták, ugy a szegődményesek közt fenforgó, és az urbéri törvényeszek, s most urbéri bíróságok által tárgyalat és tárgyalandó birtok iránti kérdéseket, s mind kétféle birtokviszonyok, törvények és rendeletek alapján, megfoghatóvá kívántam tenni, hogy egyik a másiknak való tetemes károkozás, s még ennél is veszélyesebb ellenségeskedés nélkül, mit tartoznak egyik a másiknak megadni, vagy elengedni, mit tartoznak a közhaza érdekében, egyik a másikért eszelekedni: szükségesnek látom, még ez alkalommal nyilvánásra hozni, s mennyire felfoghatam, s a gyakorlat is megtanított, összevonni, összeillesztetni, azon es. legfelsőbb rendelvényt, mely a birodalmi kormánylap 229. száma alatt december 4-éről 1858-ban Erdélyt kötelezőleg, az 1854-beli junius 21-ki urbéri nyiltparancsossal összhangzólag az 1850 januárius 1-ső napjától fogva eltartóztatott, és hátralékban levő szolgálmányok tisztázása, árusítása és behajtása érdekében adatott ki; előre bocsátva mindenekelőtt, a mi az érdekelt rendelvény előszavaiból is kitűnik, hogy Felsőge urunk, királyunk, hazánk minden egyes polgáira kiterjesztett különbség nélküli atyai jóságos indulatja következtében, e rendelvény rendjén, ugy a jogosítottaknak, mint a kötelezeteknek érdekében, minden lehető elkerülésével a költségeknek az iránt intézkedett, hogy valamint a kötelezettek elmulasztásaik teljesítésére való szorításokkal, folytonos és minden megbukástól megóvással szorítandók, ugy a jogosítottak segitendők a leg egyszerűbb uton és a legnagyobb sietséggel, hogy jogaik gyakorlatba juthassanak; tehát:

I. Kérdés: Mely hivatal teendője az 1850 január 1-ső napjától fogva eltartóztatott uri szolgálmányok tisztázása, árusítása és behajtása?

Felelet: Az urbéri nyiltparancs 16, 17, 18, 19, 21, 22, 28 és 29-ik §§. értelmében, azon zsellérek, curialisták, szegődményesek, kik földesuri, nemesi szabad (allodialis) birtokot, szegődmény mellett fekvőket, vagy oly szőlőket birnak, melyek rendes urbéri állományokhoz nem tartoznak, kötelesek az 1848-ig teljesített földesuri szolgálmányokat 1850 január 1-ső napjától kezdve teljesíteni és kiszolgáltatni, vagy ha azokat nem teljesítették, az urbéri nyiltparancs 24. §-ában megirt és meghatározott árakban ugyan e nyiltparancs 27-dik §-ában meghatározott három év alatt hat egyenlő, félévenkénti részletekben megváltani.

A december 4-ki 1858-beli 229. számú császári rendelvény 2 és 21-ik §§. azt rendelik, hogy a most érdekelt hátralék tartozások tisztázása, árusítása és behajtása iránti kérelmek szóval avagy írásban a Bezirksamtokhoz beadandók, és politikai uton tisztázandók, árusítandók és behajtandók; még pedig a 4-ik § szerint legnagyobb sietséggel (mit der grössten Beschleunigung) és lehető rövidséggel (in möglichster Kürze) az 1855-beli martius 17-ki hivatali utasítás 78. §-ától 82. §-áig berekesztve, megirt módon, melyek így hangzanak:

78. §. „A hivatalfőnök s az általa valamely ügyet ellátásával megbízott hivatalnokok ennél fogva oda utalják, hogy az előforduló kérvények, följelentések és panaszok stb. rövid szóbeli tárgyalása végett, a községelöljárókat, a feleket és más érdekelt személyeket idézzék meg, vagy azoknak a hivatal székhelyéni jelenlétét használják, s szolgálati utazásoknál semmi alkalmat el ne mulasztanak a végett, hogy a czél szerinti rendeletek, intézkedések és nyomozások, a leg egyszerűbb s legkevésbé költséges módon sok irkálás nélkül megtéthessenek.

Az alárendelt hivatalnokok kötelesek, ily hivatalos működések kétes eseteiben, a hivatalfőnök utasítását kikérni, minden egyes intézkedésről a főnöknek szóbeli jelentést tenni.”

79. §. A hivatalnál személyesen megjelenő felek kérelmük írásbeli előterjesztésére rendszerint nem szorítandók. Az ilyes ügyek a mennyire lehet tüstént szóval intézendők el.

Ha valamely szóbeli előterjesztés a dolog fontossága vagy valamely ehez képest teendő intézkedés miatt rövid, uton szóval el nem intézethetik, ugy arról a hivatalfőnök, vagy valamely általa kijelölt hivatalnok által jegyzőkönyv veendő fel, s ez utóbbi esetben a bemutatás előtt, vagy ennek alkalmával (67. §.) a főnök láttamozásával jelezendő meg.”

80. §. Ha valamely írásbeli beadvány, vagy szóbeli előterjesztés fölött a további tárgyalás felek, tanúk, dologértők stb. megidézésével tartandó, az a végteti előintézkedés az ügy lehető előmozdítására és egyszerű-

sítésére tekintettel teendő, a tárgyalás ideje oly módon határozandó meg, hogy arra minden résztvevőnek kellő időben és kellőleg elkészülve jelenhessenek meg, s az idezésnél, ha a hivatalos cselekvényre nézve nem veszélyes, annak tárgya, kimaradás következményei s a netalán felmutatandó segédadatok és értesítések is kijelölendők. Mint-hogy a politikai tárgyalásoknál a felek nevében rendszerint kellőleg felhatalmazottak jelenhetnek meg, ennél fogva ott, hol a személyes megjelenés szükséges, ez az idezésben különösen kitéendő.

81. §. A tárgyalást vezető hivatalnok köteles az ügyállással s az arra vonatkozó előíratokkal jó eleve megismerkedni, a tárgyalás kezdetén a megjelentek, személyiségéről, s illetőleg felhatalmazásáról meggyőződni, az összegyűltnek a tárgyalás tárgyát röviden és világosan, s ha több pontot léteznek, azoknak kellő elkülönítésével előadni, s a további fejtegetésnél mindig az ügy lényegét, minden eltérő és hosszadalmasság nélkül, szem előtt tartani.

82. §. A tárgyalási jegyzőkönyv világosan s világosan szerkesztendő, s minden a dologhoz nem tartozónak elhagyásával, a tárgyalás menetének és eredményének hű képét adja.

A felek és tanuk lényeges nyilatkozatait, s a dologérték leleteit, a mennyire lehet, saját kifejezéseikkel veendő fel.

A jegyzőkönyv elején a tárgyalás ideje, helye és tárgya, s ha már arra vonatkozó további tárgyalások léteznek, az ügy jelenlegi állása röviden előadandó; végén rendszerint a tárgyalás eredménye összefoglalandó, s a jegyzőkönyv felolvasásának s a netalán megigazításának vagy kiegészítésének megtörténte után a felek, tanuk, vagy dologértékek s annak utána a résztvevő hivatalos személyek által aláírandó.

Ha valamely aláírás megtagadtatik, ez az okoknak elősorolása mellett különösen kitéendő. Ezek után a Bezirks-Amt kötelessége abban áll, hogy minden az igénybe vett követelés tisztázására szükséges mozzanatokat tisztába hozzon, minden körülményeket megvizsgáljon és tisztázzon, a melyek által a meghatározandó fizetési határidők föltételezvék (5. §.); köteles a Bezirks-Amt ennél fogva, a kötelezettek személyesen (persönlich) előhívni, s ha mindjárt helyetlek a tárgyalási napra felhatalmazott jelennek meg, köteles, ha az 5-ik §-ban megírt cél elérése igényli, a kötelezettek személyes megjelenésére felhívni, a minél ha ezek nem engedelmessékednek, szabadságában áll a Bezirks-Amt-nak, az 1854-beli, április 20-iki 96. számú cs. szári rendelmény 5, 6, 7, 8 s más §§-saiban a politikai hivataloknak megadott jogánál fogva, kényszerítő szabályokkal, mint például, csendőrk stb. alkalmazása által, az előállásra kényszeríteni.

Igy előállván a jogosított és kötelezett, tisztába hozza a Bezirks-Amt azt, hogy minémű szolgálmányokat tett a kötelezett 1848-ig, bírja-e a kötelezett mind azon jókat és jogokat, melyeket 1848-ig birt, nincsenek-e kötelezések a jogosítottnak, (urbéri nyiltparancs 24-ik §-sa vége) a kötelezett irányában; van-e azon állapotban kötelezett, hogy vagyona egész elveszése, vagy határozott magá és családja fenállása veszedelmeztetése nélkül, a szabályszerű hat féle részletekben fizetendő elmulasztott tartozásait megfizetésére szoríthatassék, (15. §.) a mi leginkább megsehtik, kipróbált józangdolkozásu és komoly, a kötelezett faluja előjáróinak kiballgatása és más bevehető szilárd és józanéletű tanuk kikérdezése után.

A fennebbiek tisztázása, komoly és megfontolt magyarázása után annak, hogy senki a más tulajdonát ingyen nem birhatta és birhatja, hogy a tulajdon szentsége és becsülése, minden állam fenállásának föltétele, s hogy senki a maga sajátját ingyen másnak nem adhatta, elpróbálja a Bezirks-Amt a felek közt a békességet, az eltartoztatott évenkénti szolgálmányok mennyisége, ára és a fizetési

határidők felett, a mely ha sikerül, megíratik a fennálló rendeletek szabályainak megfelelőleg, a felektől aláíratik, s a Kreisamtnak (most tisztség), felküdetik minden peresiratokkal együtt, a melynek kötelessége a törvényszerű bekezeletet megvizsgálni és megerősíteni, vagy pedig a még netalán szükséges kiegészítéseket megrendelni, a mely kiegészítési intézkedés ellen folyamodhatik ugyan mind a két fél a szabályszerű 14 nap alatt, de a míg e folyamodás felett a Statthaltercél, (most királyi főkörmányszék) határozat nem jön, egyik fél is a küfött békétől el nem állhat (12. §.).

Ha, a mint fájdalom igen sokszor megtörtént, az urbéri nyiltparancs 24, 25 és 27. §§. ellenére, az urbéri bíróságok által hozott s jogerőre emelkedett ítéletekben, nincsen meghatározva a teljesítendő és eltartoztatott napszámok mennyisége, azoknak egyenkénti ára, és a fizetési határidők, a mely az urbéri nyiltparancs 27-ik §-sa szerint három évi hat egyenlő részlet lesz vala, mind ezen esetek, illetőleg hiányok kipótlására a különböző nemek szerint, avagy ha mind hibázik mindenikért egy kérelemben, ugyan a fennebbi módon folyamodni kell a jogosítottnak a Bezirks-Amt-hoz (6, 7, 8, 9 és 11-ik §§.), s ugyan a Bezirks-Amt a fennebbiek értelmében jár el, és hozzá tisztázza, vagy szerencse esetében békéli el az egyes hiányokat, vagy ha béke nem sikerül, akkor a 8-ik § értelmében felküldi a tisztázott és minden kérdésében rendbehozott ügyet a Kreisamthoz, most tisztséghez. (Vége következik).

Tordamegye megalakult képviselő bizottmánya tagjainak névsora.

I. Legnagyobb birtokosok: Báró Bornemisza János, b. Bornemisza Leopold, gr. Teleki Sámuel, gr. Teleki Domokos geryeszegi, b. Bánfi János, gr. Bánfi Miklós, gr. Kemény Sámuel tömege gondnoka Kése Elek, báró Kemény György, báró Huszár Károly, gróf Andrási Gyula, báró Radák Öregeséje miatt { a tagságot nem fogadták el. Nagy Elek egyszerűen

II. Főbb birtokosok választottjai a) az alsókerületben: Betegh Ferenc 81 szavazattal, Boér Elek 94, Domény József 93, Kasza Endre gondnok 76, Miksa Elek 85, Nagy Ferenc 77, Szentkirályi Gábor 82, Szilvási Miklós 85, gróf Toroczka Miklós 85, Tisza László 84, Veres Lajos 83, Rácz Demeter 16 szavazattal. Pótagok: Ferenczi János 87, Bors Albert 78, Paget János 78, id. b. Kemény István 78, ifj. Toroczka Sándor 75, Méra Mihály 68 szavazattal.

b) A felsőkerületben: Viski Ferenc 106, báró Huszár Károly 101, már legfőbb birtokos bizottmányi tag lévén, helyette követezik Gyárfás Domokos, Szekeres Sándor 89, Ugron Sándor 85, Horváth Mihály 84, ifj. gróf Teleki Domokos 81, Csia Elek 83, Retegyi Sándor 90, Gáman Miklós 58, ifj. Betegh Sándor 90, id. Körösi József 83, Belényesi Zsigmond 45 szavazattal. Pótagok: Jakab Simon 76, Darkó Lajos 73, Csécsi József 73, Nyárádi Imre 53, Hegyesi Sándor 45, Belényesi Zsigmond 49 szavazattal.

III. Egyes helységek képviselői. Rendes tagok: a) Tordavárosában: Tóth Károly ügyvéd Tordán, Érsek-Elek ügyvéd Tordán. Pótag: idős Veres Lajos.

b) Torockóvárosában: Torockói Zsák István vastermelő. Pótag: Torockói id. Botár János vastermelő.

c) Sz. Régen városában: Birtler Frigyes polgármester Sz. Régenben, Luts Sámuel tanácsos Sz. Régenben. Pótag: Schuller Dáni orator.

d) Egerbegy községében: Fábán József város hadnagya. Pótag: Biró Sámuel földész.

e) Lupsa községében: Konstantin Saba tanító Lupsán. Pótag: Anon Jonu Zugrávn.

f) Görgény Sz. Imre községében: Macskási Ferenc földbirtokos. Pótag: Erdélyi Ignác.

IV. Járásbeli községi képviselők névsora, a béküldött választási jegyzőkönyvek szerint 1862-dik év apr. 16-án megválasztottak:

1) Mezőségjárásban: Szt. Jakabi László György esperest rom. lelkész, alsó detreheimi Moga János román lelkész. Pótag: Nagy-Csáni Szabó Demeter román lelkész.

2) Aranyosi járásban: Papp László hadrévi helység jegyző, gerendkereszturi Nák Szimion mezeigazda. Pótag: Németh Márton gerendi mezeigazda.

3) Torockói járásban: Bálint László m. p. terdi községjegyző, Miháltsa István torockó-szent-györgyi mezeigazda. Pótag: Goja Stéfán torockó-szent-györgyi földész.

4) Szent Lászlói járásban: Vlászka Ilia tordai román esperest, Kiss László tordai földbirtokos. Pótag: Porucz Demeter p. csáni mezeigazda.

5) Lupsai járásban: Járás Dávid István földbirtokos, Hosszu János p. egresi rom. pap. Pótag: Lukács László rom. lelkész Járásban.

6) Vécsi járásban: Branoován József idecsapataki rom. lelkész, lovag Botta Gergely cs. k. járássegéd. Pótag: Anca Péter sz. régeni g. e. tanító.

7) Pagocsa járásban: Szakáli Krisán Georg rom. esperest, zábi Gidrai György haszonbérő. Pótag: Olariu Georg szengelyi földész.

8) Bogáthi járásban: m. ludasi Graur János gr. esperest, m. kapusi Földrián György megyei írnok. Pótag: Boér János m. lelkész román lelkész.

9) Vajda-Szt. Iváni járásban: Madaras András p. kereszturi földbirtokos, Bod Sándor vajda-szt. iváni ev. ref. lelkész. Pótag: Szécs László vajda-szt. iváni földbirtokos.

10) Maros-Járai járásban: Bőjte Elek m. járai árvaszékbíró, geryeszegi Dombrádi János árvaszékbíró. Pótag: Garda Márton sáromberki ev. ref. lelkész.

11) Görgény-Szt. Imrei járásban: Angyal Demeter görgényi gr. n. e. lelkész, oláh bükényi Máthé Dániel görög n. egyesült lelkész. Pótag: Cornea Demeter libáulvi g. e. lelkész.

12) Magyar-Régeni járásban: Késmárki György ügyvéd M. Régenben. Zöld János póka-kereszturi ev. ref. lelkész. Pótag: Szajgyártó András m. régeni földész.

V. Ipar- és kereskedés részéről: Velicz György gyógyszerész, Harmath Kristóf kereskedő Pótag: Borbély N. Ferenc mézárós.

VI. A megyei tisztség részéről bizottmányi tagok: 1. Főispáni helyettes Züllich István. 2. Főbíró Gundhardt Leopold. 3. Főbíró Bárdosi György. 4. Főbíró Korodi Sámuel. 5. Alispán Groz János. 6. Alispán Boér Albert. 7. Szolgabíró Csipkés Albert. 8. Szolgabíró Nagy Lajos. 9. Szolgabíró Nagy Tamás. 10. Szolgabíró Korodi János. 11. Szolgabíró Szigethi Sándor. 12. Szolgabíró Moga József. 13. Szolgabíró Moga László. 14. Szolgabíró Tolvaj Ferenc. 15. Szolgabíró Gál János. 16. Szolgabíró Ráthi József. 17. Szolgabíró Fink József. 18. Szolgabíró Major János. 19. Főjegyző Nagy Miklós. Összesen:

I. Polgári állásra nézve: a) Görög katolikus pap 9. b) Református pap 2. c) Oskolatantó 1. d) Mágus 13. e) Tanár és földbirtokos 1. f) Főbb birtokos 20. g) Közigazgatási tiszt s egyszersmind birtokosok 19. h) Törvényszéki és árvaszéki bírák és birtokos nemesek 3. i) Ügyvédek 3. k) Alkalmazáson kívüli cs. kir. hivatalnok és birtokos lovag 1. l) Községi jegyzők, birtokosok 2. m) Városi tisztviselő és polgár 3. n) Haszonbérő kis birtokos 1. o) Kis birtokos földész 6. p) Kis birtokos és megyei írnok 1. q) Kereskedő 1. r) Gyógyszerész 1.

II. Nemzetiségre nézve: Magyar 61. Szász 2. Román 24. Összesen 87.

EB-Szoínol-megyéből. Dézs, aug. 20. 1862.

Mint már e lapokban ismételve volt, a megyei választmányi tagságra a rettegi-járásban mult május 17-ikén vég-

TÁRCZA.

AZ

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

Osváld Bésce menekült sogaórához Bergh grófhöz, de a honatli távollét s noje betegeskedésének híre őt folytonos buskomorságha helyezék, míg végre halálós körágyba esett. Halála perczében Hallay Bálint is jelen volt, s minden eszközt elévett, hogy a haldoklót Szidonia nőhozonányának visszaadására bírja, sejtven, hogy e kincseket magával vihette száműzetésébe; de azon határozott választ nyerte, hogy a nőhozonány tőle érintetlenül maradt Szidonia birtokában. Osváld meghalt s halálának híre nőjét kórágynak kapván, nem kis lökést ejtett a sir felé hanyatlón. Egy sötét családi ármány e perczekben vette kezdetét. Egy rémes viharos téli éjszakán Szidonia terhes láz között fektült kórágynak, Osváld egyik várában, melynek romjai ma is láthatók az innen néhány órányira fekvő Zováthberez ormain. A gyöngéd nő feledve saját kínait, férje halálát sirat, midőn éjféltájatt ajtaja megnyílt, s egy izmos férfi alak lépett be halászójába. Zováth Osváldné bámulattal tekint a jövevényre, kinek éji mécs világította arcából halottnak híresztelt férjét ismer fel. Rémtől sikoltás hangzott a nő ajkain, s egy perczig önkívületbe jött. „Megrémtől kedvesem! szökött a jövevény, s hangja megközelítőleg Osváldé vala. Ezt

kelle megérnem — folytatá — hogy a leghevebb nő se ismerjen többé reám? Holt híremet költötték, mialatt Stambul kényurának parancsából nehéz láncokat hordoztam a Jedikulában s a hosszas kín és szenvedés ugy elhervasztá arcomat, hogy többé nóm sem ismer reám? Oh Szidonia a sors és emberek által földözött iránt légy bár te könyörűlő! Ócsapat áll alatt várunk udvarán, várva nagy válságra szabaddulomért. Egyedül te menthesd meg, ha férjedért nem sajnálod feláldozni nőhozonányodat. Osváldné rémtülete közt is élénken figyelmeztet a beszélőre, s ágyából felkelve így szóla: „Külvös lény! álmot látok-e vagy valóban férjem áll előttem, ugy a minő csak sirjában lehet? Szavaidat lesem, s ha szólasz, ajkaid nem mozog. Arcodon egy vonás sem kíséri kimondott eszméidet. Ez álaraz! Ki vagy? miért e megdöbbenés, miért hátrálás? Segítség! segítség!” A nő kiáltása közben megrángatva a esengettyűket, éber eselődés-gét fellármázta, kiki gyorsabban, mint remélhető volt, rohantak be a terembe s nem kevés borzadálylyal tekintenek a feltámadott halottra. „Látjátok-e itt férjem árnyékát vagy csak én álmodtam“, kiáltá elremülve Osváldné. „Ragadjátok meg őt, ez ember remeg“ — szólt Szidonia — s eselődei bátorságot véve megragadák az éji rémet. Leragadták a fejére húzott arcot, mely kétségkélvül Zováth Osváld arca volt, s im Hallay leghevebb komoroknál ismerék fel. Szidonia e rémes jelenet feletti borzalma miatt gyors halál áldozata lett. A szigorú törvény kintpadon is vallatá a bűnöst a nélkül, hogy titkát kideríthette volna halála perczéig.

Később Erdély Leopolddal kötésre lépven, Osváld hamvait barátjai nagyszerű pompával szándékoztak hazájába visszahozni, de mekkora volt a közös megütközés, midőn felbontva koporsóját, a halott arcát azon borzadalmas állapotban találták, a mint azonnal lemásoltatva azon arczkép korunkig fennmaradt. E felfedezés némi fényt kezdett vetni a Zováthvári éji jelenetre, s Hallay terhes gyanu alá esve, megvettetés közt végzé életét. Osváld pora Halomvölgyen pihen most, a Zováth Rinald kertjében, oly fényes sír-emlék alatt, melyben azon kor fagyványainak egyik remek darabját bírja hazánk.

— És a nőhozonány? kérde Vilmos.

— Senki sem tudott nyomába utasodni. A Zováth család utódain nem látszott ezen vagyonnak semmi nyoma. Javai, mint árváknak, még akkor összeirattak, de itt sincs o vagyonról említés téve. A Hallayak azóta időszakonként perelnek férjem elődeivel. Évek előtt a per elhallgatott, kősa hírek sugdosák, hogy Rinald és András saját részkőz felett békeegyezményre léptek volna. Az való, hogy Rinald azon innen nagy gyorsasággal kezdett elgazdagodni. Sokszor azon gyanura jött a közvélemény, hogy tán Rinald felfedezte az ősi kincseket Zováthvári romjai között, hol nagy ásásokat tett, abból építvén fel szép falusi lakának falait! En nem akom őt ezel gyanusítani, de mindenesetre nagy vétke, hogy a családi békekötés részévé nem tette családjunkat, s a Hallayak további követeléseinek ellenében kezére bízott családi adatok felett is talán elvégre perelnünk kell veie.

— Ugy hiszem a törvény védeni fogja nagyságotkat ezen követelés ellen, miután

az első Zováth árvák javainak összeírásakor az elhunyt mostoha anyja javai már nem léteztek, jegyzé meg Vilmos.

— Éppen ez a védek, mely századokon át különbözőleg magyaráztatt a törvényszékek által a szerint, a mint egyik vagy másik félnek volt az országban nagyobb befolyása. De belemerültünk oly tárgya, a mi éppen nem lehet alkalmas arra, hogy kedves vendégünket szorakoztassa. A családi ügyek legjobb, ha a család körében folynak. Eliz! ugy hiszem Ozdy előtt, ki a természetben buvárkodik, kedves lehet a zene is.

— Nagysád igen figyelmes irántam. En a zene buzgó barátja vagyok, s a szomszéd teremben a legújabb szabású angol zongora már mindjárt gyantattat velem, hogy itt egy csalogányos ligetbe vezérlet a szerencse. Megakarok mindenkit előzni azon kérséssel — szólt Vilmos Elizhez intőve utóbbi szavait — hogy nagyságod zongorázzék.

Eliz játszani kezdett és nagy könnyűség s gyakorlatosság tűnt fel játékán, a mi Vilmosra érdekes hatást gyakorolt. Különböző elragadták a fiatal, egy gyászindulóra tett fölséges változatok.

— Ah Eliz! szólt, elragadtatásom feljósít, hogy nagyságotat ily bizalmasan nevével szólítsam. E halotti indulóban akkora fájdalom van s a reá tett változatok oly megragadók, hogy a legnagyobb érdekeltségérzék szerzője iránt.

(Folytatjuk.)

hez vitt választás, némi formságbeli hibák miatt a főkommandósnak magas elnökség által megsemmisítetve, új választás rendeltetett a községekben és a járásban, az újabb választás folytán mind a választók, mind a választottak ugyanazok lőnek, kik voltak u. m. Betegh Kelemen és Torma István; az előbb nevezett egy híjával minden szótátot egy maga kapott; mi nem is lehetett másként, miután választókká is ugyanazon egyének választattak.

A kolozsvári kereskedelmi és ipar kamara egy felszólítást bocsátotta a megyébe, a melyben felszólítja a megyei elnökség által a lakosokat a Kolozsvár-Várad felé bejövő erdélyi vasút építéséhez napszám és építési anyagok felajánlásával járulni, oly megjegyzéssel, hogy ha magános venné át az építkezést, azok ára pénzül fog megtérülni. Ha megyének minden munkabíró lakosa csak egy pár napszámot, vagy annak megváltási díját ajánlja, mi szép összeg fog begyűlni. Mi hiszünk, hogy a felhívásnak kívánt eredménye lesz; e tárgyban már tisztí gyűlés tartott is.

A városnál kivált mióta a törvénykezési ügy is az önálló törvényhatósággal bíró városoknál meghagyott, sok a teendő, mivel nem a magyar, hanem az osztrák törvények szerint kell működni, s nálunk vajmi kevés az osztrák törvénytudósok száma; a személyzet száma szaporítása tehát nélkülözhetlenné vált, ez okon a napokban tanácsosi segédnek ideiglenesen Keresztes Nándor volt alkotmányos megyei tisztelbeli jegyző s főispáni irnok nevezetett ki az adminisztrátor s mlta által.

Dézs szépítése érdekében nevezetes lépés történt, a piac közepén eddig fenállott régi tanácsház lerontatott, s ezáltal a legnyitabb negyszegű piac tért nyert a város; ezen épületet már régebben le lehetett volna rontani, mivel az új tanácsház már több mint egy félv óta lakható állapotban van, hanem az új kormányhatóságok belégyezéseinek hiánya, s a közbejött politikai változások miatt tenni nem lehetett. Az új városháznak a Széchenyi utca felé még hiányzó szárnya is az idén fel fog épülni, mit nem sokára követ a realiskola építése; szóval: Dézs közelebből sokat halad szépítési tekintetben is.

r. l.

KÜLÖNFÉLÉK.

— M. Várbelyről azon értesítést vesszük, hogy újból gondolkoznak ott egy állandó színház létesítésén. Boldogabb időkben ezen város meglehetősen társaságokat tudott kitartani. Egy állandó színház újból összehozná e városban a régi népesebb társas köröket.

— A cs. k. kereskedelmi miniszterium a magyar udvari kancellária s a cs. k. hadügyminiszterium egyetértésével b. Wenckheim Béla, b. Eötvös József, Trefort Ágoston és gr. Károlyi Sándor uraknak egy Mezőtúr vagy Gyomáról Szarvas és Orosháza között a Tiszaig vezető vaspályát vagy szárnpályát előmunkálataira, melyek Endrőről Szarvasra és Csabáról a Tiszaig, illetőleg Szegedig vezetnének, ebbeli beadványuk folytán, egy év tartamára az 1854. sept. 14-ki vaspályai törvény értelmében engedélyt adott. Ugyancsak a cs. k. kereskedelmi miniszterium Riche belgaépítési vállalkozónak egy összekötő pálya előmunkálataira a tiszai pálya és a Ferdinánd császár éjszakai pálya közt Kassától Oderberg felé, a vasúti törvények értelmében hat óra oly föltétel alatt adott engedélyt, hogy a dunai irányban tervezett előmunkák iránt a határozat később fog következni.

— Gróf Forgách Antal, m. kir. udv. főkancellár ő exelja azon buzgalommal elismerésül, melyet a papizet kármentesítése dolgában tanúsított, pápa ő szentsége részéről a Krisztus rendjellel díszített fel.

— Új politikai röpiratról beszélnek, melynek czime: „Magyar szabadelvű conservatív politika“, írta Zichy Antal. A röpirat a „P. Napló“-nak s szerkesztőjének egy egész fejezetet szentel.

— Pompéry fogságából kegyelem útján szabadon bocsátottat, ugy szintén b. Bémer és Szekerka Lajos, kiket Kassáról hoztak volt Budára.

— Petőfi születése helyén, Kis-Körösön a napokban állíták fel a koszos emlékmű emléksobrát, mely Gerenday A. urnál készített. A szobor a k-körösi evang. iskola épülete előtt áll; felső részét a körül 4 láb magas mellszobor képezi, mely egy 16 láb magas sokkati köből faragott talapon foglal helyet s ez egyszerű felírást tartalmazza: „Petőfi K. Körös és vidéke.“

— Reményi Ede közelebb Szolokon hangversenyezve, egy cigánylakodalomban is részt vett, mikor is szegényes sátorban, holdvilág fényénél hallhatta hübbajos hegedűjét. E regényesség nagyban emelte zenéje hatását.

— Az új tisztkörsről, mely látbatárunkon is megjelent, a bécsi cs. kir. csillagda a következő jelentést teszi: Miut a „W. Ztg.“ folyó hó 5-kéről kelt hirdetéséből tudva van, a jelenleg látbató tisztkörs már f. hó 15-től kezdve a hold feljötté előtt szabad szemmel is igen tisztán látható lened és világossága a hó végeig folytonosan növekedni fog. E bolygó aug. 15-től a sarkosillag és a nagy medve alphája közt áll, a két csillag sarkponttől kölcsönös távolságának nem egészen egy harmadára és a következő napok alatt a sarkány jöttája mellett az éjszakai korona felé halad, melyet folyó hó 30-ka körül ér el. Az tisztkörs egyébiránt az eddigi tudósítások szerint legelőbb jul. 18-án Tattle ur által Cambridge-ben a Harvard college csillagdájából észleltetett. Függetlenül ezen és a „W. Ztg.“-ban már aug. 13-án említett florenzi felfedezéstől jul. 22-kén, és Koppenhágában julius 28-án, a Collegio Romano-ban P. Róza is észlelte jul. 25-én. Ezen égitest pályája a föld pályájához lehajló csomópontban kezdődik, mely ponton a föld maga egyébiránt több héttel az tisztkörs előtt halad el.

— Bakurestből augusztus 10-ről írják az „Arad. Ztg.“-nak: A múlt héten az itteni külügyminiszterium és az osztrák főkonzul között következő eset adta magát elő: A külügyminiszternek egy cs. k. főkonzulához intézett jegyzékébe figyelmet kikerítte, hogy irnoka a jegyzék szövegében előforduló autrichion szót a sor végén esetlegesen éppen úgy választás el, hogy a két első szót az egyik sor záródekrét, a többi pedig t. i. chien új sor kezdését képezte.

Ebből a főkonzul alkalmat vön a chien szót vörös krétával háromszorosan aláhúzni s az egész jegyzéket a küldőnek visszaadni. A külügyminiszteriumban elértették a vörös kréta jelentését, s az okmányt újra leiratták.

— Az olaszoknak forradalmi elképzelését jellemzi egy levél, melyet Palmieri Rosalia palermói nő Garibaldihoz intézett, három fiát ajánlván fel csapatához harezosokul. Garibaldi erre azt válaszolta, miszerint várja a flukat, hogy atyjok és bajtársok legyenek.

— H. F. ur puztáján Arad város határában, — írja az „Alföld“ — a mezei munkások, midőn munkára mennek, zsebeikben gyufát tesznek gyufahüvelyvel, vagy a nélkül, s a rekkenő hőség miatt rubáikat az asztagok körébe rakják le. Egy a munkások közül a hüsentartás végett kevésé oldalt földbeásott korsóhoz inni menvén, felhajtás közben az asztag mellett füstöt pillant meg, oda rohan s látja, hogy a gyufa ég, mely a nap tüzes sugára által kapott lángot. Természetesen rögtön eltiporta, s a bizonyos tűzvészől, a balomra hordott életet s egyéb takarmányt megmentette.

— Külföldi lapok politikai érzékkel bíró kutyákról tesznek említést. Ez Londonban mindenkor megvarta a lapokkal érkező kocit s a gazdája számára kidobott lapot mindig rendesen hazavitte. Egyszer a lapokkal bándó egyén tévedésből más politikai irányú lapot dobott a kutyának s az miután körülszagolá, megvetéssel az utcán hagyta. A dolgot némelyek úgy magyarázzák, hogy minden nyomda másféleképpen használván, az eb a festék szagáról érezte meg, hogy nem a gazdája által olvasott lapot kapja. — Hány be-nőt fejlaggyal bíró embernek nincsen ily jó politikai szag-lása! jegyzi az „M. S.“

POLITIKAI HIREK.

FRANCZIAORSZÁG. Páris, aug. 15. Az aug. 15-i ünnepeit, melyhez annyi várakozás volt köve, lefolyt a nélkül, hogy a legkisebb jelentőségű esemény történt volna. A római kérdést illetőleg itt azaz általános hiedelem, hogy a császár semminemű engedményt nem ad, míg Garibaldi a fegyvert le nem teszi; de kész megoldani a római kérdést, mielőtt Garibaldi visszalép. A „Patrie“ egy közelebbi cikkében e tárgyról következőleg elmélkedik: „Nincs hely-e azon kérdés, hogy Franciaország Garibaldi kíséretével szemközt megváltoztatja vagy megváltoztatja-e magatartását Rómában. Ez annyi volna, mint a római kérdés fontosságának félreismerése, pedig e fontosság ép oly kétségbevonhatatlan, mint annak nemsokára történendő megoldása. Bár mint gondolkozzanak is ez utóbbi fölött, Garibaldi kísérleteinek a francia megszállásra befolyást engedni nem szabad, különben a törvény, igazságszolgáltatás és a politikai becsület tekintélyüket elvesztenék, s bukásukban magukkal rántanak a királyi tekintélyt, s az ország jövőjét is. A francia politikának nem szabad meghajolni 500 szabadesapato kiáltozása előtt. Mazzinista eszmének nem szabad befolyással birni azon mérlegre, melyben Olaszország és a pápaság sorsa és jövője mérlegeljenek. Az egyház érdekein kívül, melyet védeni, s a 25 millió olasz érdekein kívül, melyeket tekintetbe venni kell, semmi sincs — sem a katona kiáltozásai, sem a tribün fenyegetései.“

Ugyanezen nézetet tolmácsolja a „Köln. Ztg.“ következő tudósítása is: Nigra és Pepoli erősen sarkallják a császárt, és az elég őszinte bevallani, hogy hibát követett el, midőn oly sokáig késedelmezett a római kérdésben; azonban most is csak azt állítja, hogy Franciaország mitem tehet, míg a dolognak azon színeze van, hogy Garibaldi fenyegetéseinek enged. Azt kívánják tehát az olasz miniszterektől, hogy az egykori diktatort hatalmukba kerítsék.

OLASZORSZÁG. Turin, aug. 15. Az olaszországi eseményekről egymással ellenkeznek a tudósítások. A „Vaterland“ levelezője szerint Garibaldi még Piazzában van, s Ricotti tábornok, a ki 46 zászlóalj felett rendelkezik, mind szorosabbra vonja össze csapatait a garibaldisták körül. Ellenben az „Indep.“ a mely lap pedig a francia kormányhoz való ismeretes viszonyánál fogva nem állhat azon gyanuban, hogy a cselekvőpárt érdekében színezi a dolgokat, — úgy értesül, hogy Sziciliában Garibaldi ura a helyzetnek. A királyi csapatok figyelik őt, de parancsuk van, hogy meg ne támadják; s ezen parancs idóka a turini kormányának nemcsak azon természetes objektivitás rejlik, hogy kikérülje az összehittközést Olaszország legnépszerűbb emberével, hanem attól való félelmében is, nehogy a katonák át találjanak állani Garibaldihoz. Ha egyszer Garibaldi átkelt a tengerszorosra, a hangulat alsó Olaszországban olyan, hogy akadálytalanul mehet Rómáig, s mielőtt az egyházi állam határát átlépi, általános fölkelés fogja őt gyámoltani. Így állanak a dolgok az „Indep.“ szerint, s a turini kormánynak rövid időn nem lesz más választása, mint vagy Francia, vagy Olaszországgal szakítani.

A „Constitutionnel“-nek írják: Garibaldi levelet írt a királyhoz, melyben készen nyilatkozik Caprerába visszavonulni, mielőtt a király megígéri, hogy Ratazzit elbocsátja, s erőlyesen foglalkozik a római kérdéssel. A király a Seiciabólt kelt levelet, melyet fötitzjeinek egyike nyújtott át e hó 13-án, felbontotta ugyan és elolvasta, de esodálkozást fejezte ki, hogy Garibaldi így merészel neki írni.

A „Corr. Havas“ szerint Garibaldi nevében a miniszterium elébe ultimatumot terjesztettek, melyben a király kiáltványának visszavételét, a miniszterium elbocsátását s a képviselőház feloszlását követelik. Ezután majd új programot fogna Garibaldi a király elé jóváhagyás végett terjeszteni. Az a hír is szállongott, hogy német republikánusok fogják Garibaldit megkeresni és felszólítják, hogy venne részt egy német katonai mozgalomban. Mazzini, hirszerint, Luganóban tartózkodik. A legújabb sziciliai hírek nyugtalanítóak; az önkényesek száma egyre növekszik; Cataniában is, a honnan még nem rég a kormány melletti nyilatkozatványról távirak, Garibaldi részére tüntetés volt; Calabria forrong, s még a tengerészeti legénység közt is aggasztó jelek mutatkoznak. A demokraták rendkívüli közgyűlése, Ratazzi miniszteriumát Olaszország ellenségének nyilvánította.

Ratazzi egy titkos megbízottat küldött Garibaldihoz alkudozás végett. A megbízott átnyújtotta a miniszterelnök

iratát s szóval is eléadta küldetését célját, mire Garibaldi így felelt: „Feltéve — és jegyezze meg ön, hogy én valami lehetetlenre czélzok — hogy én alkudozásba ereszkedjem a miniszteriummal: miképen akar Ratazzi engem meggyőzni arról, hogy ő képes szavát beváltani? Minő kezeséget nyújthat nekem most az önk emberek az ő becsületességéről? S ezzel a nélkül, hogy feleletet várt volna, hát fordított a küldöttnék, a ki szájátva maradt a helyén. — Haditerveit illetőleg a „Pungolo“ egyik levelezőjének, ki őt a táborban meglátogatta, így nyilatkozott: „Utunkat a hegység ormain veendjük Calabriában és az Abruzzokban, ott nem fogunk rendes csapatokra akadni. Derék hadseregünk soha sem fog lábait közé kapni bennünket, soha sem fog megtáladni.“

Olaszországi lapok egész terjedelmében közlik Garibaldinak Rocca Palombában mondott beszédét s valótlannak bizonyul be, hogy a tábornok azt mondotta volna, hogy ha tervét ki nem viheti, később Olaszországot, melyet ő alkotott, maga szétrombolni, mintsem engedjen. Ilyesmírl egy szó sincs a beszédben, valamint arról sincs, hogy Anglia mellette volna.

Egy tiszt Garibaldi környezetéből következőleg ír a „Pungolo“-nak: Haladunk kijelölt ösvényünkön, Garibaldiban vetett bizalmunk s az ő szavai bizonyítják ezt. Ha valaki kibékülésről bátorodik előtte szólni, haragosan fordul el tőle s azt mondja, hogy a ki nek nincsen bizalma, menjen haza. A királyi csapatokkal való összehittközés miatti aggodalma egy ideig még almában is foglalkoztatta, de már enyésző félben van. Midőn arra figyelmeztették, hogy a rómaiak szenvedőleg viselik magukat, ezt felelte röviden: ismerem én a rómaiakat... s midőn arra czéloztak előtte, hogy mi lesz akkor, ha a francziákkal kell összecsapni, azt felelte: mi a szabadság katonái vagyunk, mi nem játszunk diplomatákat; kövessük ösvényünket, egyik dolog a másikat szűli. Önkényesek száma a levél elküldésekor 8—9000 főnyi lehetett. A napokban néhány lengyel és magyar tiszt jött hozzá, s mintán egy ideig beszélgettek Garibaldival, ismét visszamentek a szárazföldre.

Nápolyból távirják aug. 17-ről: Nem igaz, hogy Garibaldi átkelt a tengerszorosra, és hogy Calabriába nyomult volna.

II. Ferenc király tiltakozást küldött Szent Pétervárra Olaszországnak Oroszország általi elismertetése ellen.

NÉMETORSZÁG. Berlin, aug. 16. A kormány és képviselőház közti feszült állást, melyről eddigelő értesítettek a hírlapok, egy látszik kölcsönös kiegyenlítési szándék készűl felváltani. A „Nord. A. Ztg.“-ot ugyanis következőleg értesítik a helyzetről: A mint biztos forrásból értjük, mielőtt a pénzügyi bizottság a javaslatok tárgyalásához kezdene, a kormány egy nagyjelentőségű lépést fog tenni. A kül-, pénz- és hadügyminiszterek meg fognak jelenni a bizottsági ülésben, s még egyszer elő fogják terjeszteni általános azon okokat, melyek a hadsereg újraszervezésének szükségességét politikai szempontból sürgetik; s egyszerűs mind az alkotandó rendszabály technikai jelentőségét, valamint az állam pénzügyi állapotához való viszonyát is kifejtendik. Ugy hisszük nem tévedünk, midőn azt mondjuk, hogy ez a lépés már régebben megtörténik, ha a bizottsági elnökség kevésé előzőleg magatartása nem gátolta volna. Annyi eredménye mindenesetre lesz ezen lépésnek, hogy határozottan megegyezik ama rossz akaratú hirt, mintha a kormány feszült magatartása lehetlenné tenné minden kiegyezést a képviselőházzal; s egyszerűs mind még az utolsó órában is lehetőséget nyújt a kiegyenlítésre.

A porosz kormány már felett Bajor és Württemberg országoknak a kereskedelmi szerződést visszautasító nyilatkozatára. Müncheni és stuttgarti képviselőinek ugyanis azon utasítást adta, hogy az illető udvaroknál jelentsék ki, hogy ha vonakodásuknál továbbra is megmaradnak, Poroszország a nevezett államoknak october 31-ét tűzi ki határidőt a végleges válaszra. — Franciaország különös nyomattal jelentette ki itt, hogy mindent elkövetne, hogy Olaszországot oly felkelések ismétlésétől, mint jelenleg a Garibaldie, megóvja. Azt is beszélik, hogy Napoleon császár e kérdésben mind a porosz királyhoz, mind az orosz császárhoz sajátkezű levelet intézett.

Chemnitz, aug. 17. A nemzetgazdasági társulat mai ülésében a kereskedelmi szerződést s a vámegegyezséget illetőleg heves vita folyt. A nagy többség a kereskedelmi szerződés mellett volt. A vámegegyleti szerződések felmondására vonatkozólag tett indítvány, mely a minoritás kényszerítésére czélzott, elutasítottat. A vámsorompók visszaállításának minden áron való sürgetését illető indítvány, elfogadtatott. A vámparlamentre, vámegegyleti elnökre vonatkozólag tett külön reformjavaslatok, az ellenjavaslatokkal együtt, a többség által, összehittközéstől való félelemből, napirendre áttérés által mellőztettek.

SZERBIA. Belgrád, aug. 12. A konstantinápolyi értekezlet semmi eredményre sem juthat azon biztosítékokat illetőleg, melyeket a porta a belgrádi utóbbi események ismétlődése ellen adni fogna. Mióta ez Belgrádban tudva van, a helyzet felette aggasztó. Vefik Effendi, a török biztos az összes konzulokat magához hívatta, tudokra adandó, hogy indul vissza Konstantinápolyba. Számátalan mindenféle hír kering a városban. Bizonyosnak mondják, hogy a Timok folyónál (szerb-bolgár határszél) török csapatok összpontosulnak; s éppen mint az összehittközés előtt — ismét megnevezik a napokat, midőn előbb Usitza, aztán Belgrád meg fog támadatni. S minthogy maga Garasanin is, ki eddig Belgrádban saját házában lakott, szintén elköltözött a városból s Belgrádból minden értékes vagyonát jószágára Groczkoba szállította, most már Belgrád utolsó lakói is gondolkodba estek s szintén kezdenek a városból elköltözni.

MOLDAVA-OLÁHFEJEDELEMSÉG. Bukarest, aug. 10-kén. Itt egy olasz-román egyet van alakulában, mely a következő czélokat tűzi maga elébe: 1) Az Olaszország és Románia közötti viszony gyarapitandó. 2) Tanodák alapítása Romániában. 3) Collegium alapítása a románok számára Olaszországban. 4) A magasabb olasz tanintézetekben román tanszékek fölállítás. 5) Tudományos bizottmányok küldése Romániába; hogy az országot kereskedelmi, phisikai, gaz-

dászati stb. szempontból tanulmányozzák s az eredményről jelentést tegyenek. 6) Olaszország és Románia közt egyenes kereskedelmi összeköttetés létrehozása. 7) A lombardi gazdasági rendszerhez alkalmazott gazdasági gyarmatok felállítását Romániában és 8) a román nemzet bővebb ismertetése Európában, a szomszéd nemzetekkel, a magyarokkal és szlávokkal megbarátkoztatása, s számára Európa nemzetei közt méltó hely szerzése. — Mihelyt 100 tagja lesz az együletnek, végtelen megalakul.

AMERIKA. Uj-York, augusztus 7. A Törökország és Amerika közt kötött kereskedelmi szerződés közzétételét. A dobány és só Törökországba bevitelét ki van zárva; de az amerikaiak meg e két cikk kivételére nem fizetnek vámot. — Az unionisták kiűrtették Korinthis a szomszédos helyeket. 10,000 guerilla az unionisták Newarkból Missouriban, kitűzte, s elvette fegyvereiket és lőszereiket. Más guerillacsapatok Alexandriát foglalták el szintén Missouriban. Az unionisták Memphisnél megverték a confederáltakat Thompson alatt s elfoglalták Macminvillet. Columbia mellett nagy gyapotkészletek égettettek el. Washingtonban egy meeting a háború erőfeszítését minden rendelkezésre álló eszközökkel, s az összeírás helyeslését határozta el.

Ujabbak. Turin, aug. 18. A hivatalos lap írja: Garibaldi Aidoneba ment. A haladó párt befolyásos egyéniségei tanácsolták neki, hagyjon fel vállalatával, a polgárháború kikerülése végett. Egy közjóléti választmány alakítása Palermóban Garibaldinak nem sikerült.

— A „Pungoló” rövid leírását közli az önkényesek menetének a st. catterinai táborig. Mindenütt lelkesedéssel fogadták őket, jelesen Valle d' Olmoban, hol a városhatóság Alliaig elejébe ment. Garibaldi egy erkélyről beszédet tartott, melyben többek közt ezeket mondá: „A kard ki van húzva hüvelyéből, többé ne rejtjük vissza, míg csak egy ellenség lesz az olasz földön. Ez megnyitja nekünk az utat Romába s gyalázat annak,

a ki Olaszországban idegen érdekeknek szolgál. Mi követjük utunkat s programunk mellett maradunk: „Olaszország és Victor Emanuel”; „Roma vagy halál” csak amannak szükséges kiegészítése.” Nápolyban az izgatottság tetőpontra hágott. Nyilvános falragasztványokban a leghevesebben kelnek ki a miniszterium s a kamara többségének szolgáltsága ellen; követelik a kamarák feloszlását. A köztársaságiak arról beszélnek, hogy a dolgok állása az 1860-i október 20-ára visszkéz, az-az: mondassék ki a dictatorság Roma, Velence s a várnegyszög meghódításáig.

— Az „Augsb. A. Ztg.” szerint mióta Garibaldi világhódítási szándékát gyakorlatilag készült bémeggyőztetni, Velence a szó értelmében el van árasztva kiáltványok, tiltakozások és felhívásokkal, hogy tartsák készen magukat a megszabadulás pillanatára. Levelező többek közül egy ilyen felhívásból a következő sorokat idézi: „Miután Romában a Belial papjaival számoltunk s Olaszország zászlóját a capitoliumra feltűztük, a ti megszabadítókatokra fogunk sietni; készüjtek rá, hogy mint oroszlanok, melyeknek jelvényét viseltek, küzdjétek velünk együtt a szent ügyért.” Lev. szerint okos ember nevet az ilyen bombastokon, de az italianissimik szentül hiszik, hogy Garibaldi októberben diadalmenetet tartand a szent Márk téren.

— Turin, aug. 19. Bizonyosnak mondják, hogy Garibaldi benyomult Cataniába. A rendes katonasággal nem történt összeütközés.

— Roma, aug. 19. Lavalette marquis tegnap biztosította a pápát a császár nevében, hogy ő felsége a jelenlegi pápai területre semminemű beütést nem fog megengedni.

— Ragusa, aug. 19. Tegnap a montenegroi fejedelmre kíséretnek egyike rálőtt. A fejedelem könnyű sebet kapott. A tettest elfogták. A fejedelem most már hajlandó, az Omer pasa által kitűzött feltételek alapján alkudozásba bocsátkozni. A törökök még Zabljakban vannak. Folyvást ütközetek történnek döntő eredmény nélkül.

— München, aug. 18. A kereskedelmi gyűlés napi rendén a következő tárgyak állanak: Inditvány a vámegetlet további fenállására; ennek kiebberjesztése; Ausztria vámegetletési javaslatai s a francia kereskedelmi szerződés átvizsgálása.

— Uj-York, maj. 7. Lincoln, a ki egy harcziás népgyűlésen Washingtonban jelen volt, nagy lelkesedéssel fogadtatt. Memphisből jelentik, hogy 4000 unionista és a különsvetkezettek közt csata volt, melyben az utóbbiak megverettek.

Gabonaár Kolozsvártt Augustus 21-én 1862.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 3 frt 60 kr. Elegybúza 3 frt — kr. Rozs 2 frt 20 kr. Árpa 1 frt 30 kr. Zab — frt 90 kr. Török-búza 3 frt 8 kr. Pityóka 1 frt — kr. Marhahús 15 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

August. 22-kén: Nemzeti köles 82.60. 5% Metalliques 70.5. Bank-részvény 788.—. Hitel-részvény 206.80. Váltó Londonra 128.70. Ezüst 126.75. Arany 6.12.

Augustus 20-kán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 72.50. Erdélyi 69.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Sz. 2836. 1862.

Haszonbér árverési hirdetmény.

Sz. kir. Kolozsvár városa közönségének tulajdonát képező — óvári tizedben fekvő serházak az ottan levő lak, sérülési, és több különféle épületek, serfőzési, ser és serelésztő árulási jogával együtt, folyó 1862-ik november 1-től három egymás után következő évekre, azaz 1865 október utolsó napjáig ujon haszonbérbe adására nézt, az árverés folyó 1862-ik szeptember 1-én egy a délelőtti mint délutáni hivatalos órákban, a városházánál, a városgazdai hivatal szobában fog megtartatni. — Bérvágyók irt helyen és időben megjelenni oly figyelemzettel hivatnak föl, hogy:

a.) a bérleti tárgyak, és jelenben meglévő kellékek minő és mennyiségéről, eleve szerezennek magoknak kellő ismeretséget, mert a jelenlegi állapotot változtatni, vagy kelleket szaporítani a városi közönség nem köteleztetvén; árverés alatt, ugy szintén a levezés után is nem lézen helye az ellenvetéseknek. —

b.) illető közigazgatási hatóságtól erkölcsi magukviseléséről, valamint ily vállalatnak megfelelhető, a haszonbér és szerződési kötelezettségeket biztosítható vagyoni állapotokról tanuskodó hiteles bizonyítványokkal, ugy szintén —

c.) a felsőleges kir. főkörmányszék által idei augusztus 4-ről 17212 — 1862. sz. alatt megállított 11,100 f. % tizenegyszer ezer egyszáz forint o. é. fölkiáltási összegnek 10%-jával legyenek ellátva bánatpénz betétele végett.

A szerződési föltételek naponta áttekinthetők a hivatalos órákban, a tanácsbázánál a városgazdai hivatal szobában, de az árverés előtt is felolvastatnak.

Sz. kir. Kolozsvár város tanácsa 1862-ik év augusztus 12-kén tartott üléséből.

Gothárd József s. k. főjegyző.

NEM HIVATALOS.

(669)

Kolozsvár városa határan egy 100 drb. marhára való tisztavízzel s jó itató kuttal ellátott **LEGELO** a hó leestéig kiadó.

Értekezni lehet iránta városgazda t. Balog Pál ural. Kolozsvártt, aug. 19-én 1862.

(650)

ISKOLAI KÖNYVEK ÜGYÉBEN.

Miként eddig, ugy a közelgő iskolai évben szükséges könyvekre nézve is bátor vagyok az erdélyi t. cz. tanár urakat és a népisiskolák tanítóit tiszteltetel felkérni, sziveskedjenek a szükséges könyvek mennyiségéről engem minél előbb értesíteni, hogy azokat a kellő időre késedelem nélkül megküldhessem.

A bolti árak minden körülmények között szigoruan megtartatnak; és a megrendelések a lehető számú ingyen példányok kíséretében, pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Végül még szükségesnek tartom megemlíteni, hogy iskolai irodalmunk legu jabb termékeit szivesen elküldöm megtekintés és választás végett, a nem használható könyvek azután bármikor visszaküldethetvén.

STEIN JÁNOS

erdélyi muzeum-egyleti könyvtáros és kiadó.

(655)

Tized valósitási ügyben.

„Tizedvalósítási” ügynökségünk helyettesítését

Hunyadmegyében tek. Keserü Ferencz ur, —

Felső-Fehérmegyében mlgs. Csongrádi Gyula ur, —

Udvarhelyszéken mlgs. Csongrádi Gyula ur, —

Küküllőmegyében tek. Tamási Alajos ur —

Belső-Szolnokmegyében ifj. tek. Pataki Dániel ur Dézsen, —

Dobokamegyében tekintetes Nagy Sándor ur Szamosujvártt, —

Tordamegyében tek. Erssek Elek ügyvéd ur Tordán, —

Alsófehérmegyében tek. Szabó Ferencz ur Nagy-Enyeden —

sziveskedvén elvállalni, ezen tárgyan ha még lennének utánlagos utasítások a földbirtokok urak részéről, egyenesen fenn nevezett urakhoz intézethetnek.

Nuridsán Testvérek.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(670)

Nemes Kolozsmegye t. törvényszéke folyó hó 6-kán 315/246 1862 szám alatt kelt végzésével a **kis-petrii tagosításra** nézve, az e tárgybeli munkálatoknak urbéri föltörvényszékileg lett megerősítése következtében, a helyszínen leendő végrehajtást és assignatiót folyó évi **szeptember 15-kére** reggeli 9 órára tűzvé ki, erről minden érdekeltek oly hozzáadással értesítetnek, hogy a végrehajtás a felek meg nem jelenése esetében is megtörténend. Kolozsvártt, auguszt. 21-én 1862. Káli Nagy Elek m. k.

kis-petrii birtokos és a tagosítás tárgyabani felhatalmazott.

(665)

Ifj. gr. Haller György urnak a m.-vásárhelyi országutban eső **ugrai vendégfogadója** f. évi Sz. Mihály napjától kezdve **6 évekre kiadó.**

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvártt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelytt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelytt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön kapható:

Csalogánydal.

Eredeti ábrándos magyar, Zongorára szerzé s a két haza szépeinek ajánlja **BERECZ EDE.** Ára 60 kr.

A váltórendtartás

a cs. kir. váltótörvény értelmében.

Népszerű magyarázat, számos gyakorlati példakkal és mintákkal, s a törvény szövegével bővíve.

Mindennemiek felvilágosítására szerkeztette Fináli Henrik Lajos, gymn. tan. és a kolozsvári szab. keresk. társaság vasárnapi iskolájában rendes tanító. Ára 70 k.

Törvénytudományi műszótár

Közrebocsátja a m. tud. társ. II-ik kiadás. Ára 2 frt.

A NYOMORULTAK

irta Hugó Victor, francziából fordították: Huszár Imre és Reviczky Szevér, Fantine. Két kötet 3 frt.

Mindent a hazaért, még népszerűségedet is.

Ára 40 kr.

Emlék könyv a magyar irodalomból.

Összeszedte Deák Farkas Ára 1 ft. 50.

Magyar polgári törvények és törvénykezési eljárás. Az országbirói érte-

kezeltek szabályai szerint. Irta Kassay

Adolf. 1 ft. 50 kr.

Adalékok a törvénykezési szabá-

lyokhoz: 1852 nov. 29-én kelt Ösisé-

gi nyílt parancs. 1853 mart. 2-án kelt

Urbéri nyílt parancs. 1855 dec. 15-kén

kelt Telekkönyvi rendelet. Hiteles kiadás.

Ára 60 kr.

Arisztidesz, Önbírálat. 1 ft. 5.

Az alkotmányi és az igazságügyi

politika. Irta Karvay Agoston. 1 ft.

Mit várhatunk az olasz francia

beavatkozástól. Ára 1 frt.

Ausztriával-e vagy a nélkül?

Ára 50 kr.

A romai jog rendszere, tekintettel

mai alkalmazhatóságára, vázlatban.

Puchta Fr. Gy. után Récsi Emil által

Ára 2 frt.